החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא יוציא וחייבין בקרבן ואם אין ולד של קיימא יקיים ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר וחייבין באשם תלוי: **גמ'** איתמר החולץ למעוברת והפילה רבי יוחנן אמר אינה צריכה חליצה מן האחין ר"ל אמר צריכה חליצה מן האחין ר' יוחנן אמר א"צ חליצה מן האחין חליצת מעוברת שמה חליצה וביאת מעוברת שמה ביאה ור"ל אמר צריכה חליצה מן האחין חליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה במאי קמפלגי איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא (א) איבעית אימא סברא רבי יוחנן סבר אם יבא אליהו ויאמר דהא דאיעברא מפולי מפלה מי לאו בת חליצה ויבום היא השתא נמי תגלי מילתא למפרע ור"ל אמר תגלי מילתא למפרע לא אמרינן ואיבעית אימא קרא רבי יוחנן סבר ובן אין לו אמר רחמנא והא לית ליה ור"ל סבר ובן אין לו עיין עליו איתיביה ר' יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה משום הכי פסלה אלא לדידך דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה אמאי פסלה מן הכהונה א"ל מדרבנן ולחומרא בעלמא א"ד איתיביה ריש לקיש לר' יוחנן אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה היינו דקתני פסלה מן הכהונה לחומרא ולא קתני אינה צריכה חליצה מן האחין אלא לדידך אינה צריכה חליצה מן האחין מיבעי ליה א"ל אין הכי נמי ואיידי דתנא רישא לא פסלה תנא סיפא פסלה איתיביה רבי יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה וביאת מעוברת שמה ביאה משום הכי קתני יקיים אלא לדידך דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה יחזור ויבעול ויקיים מיבעי ליה מאי יקיים יחזור ויבעול ויקיים דלא סגי איכא דאמרי איתיביה ר"ל לרבי יוחנן אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה היינו דקתני יקיים יחזור ויבעול ויקיים דלא סגי בלאו הכי אלא לדידך רצה יוציא רצה יקיים מיבעי ליה אה"נ איידי דתנא רישא יוציא תנא נמי סיפא יקיים מיתיבי הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא אדרבה כי הוי הולד בן קיימא מיפטרה צרתה אלא אימא שמא לא יהא הולד בן קיימא ואי ס"ד ביאת מעוברת שמה ביאה אמאי לא תנשא צרתה תיפטר בביאה של חבירתה אמר אביי בביאה כולי עלמא לא פליגי דלא פטרה כי פליגי בחליצה רבי יוחנן סבר חליצת מעוברת שמה חליצה ביאת מעוברת לא שמה ביאה ר"ל סבר ביאת מעוברת לא שמה ביאה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה אמר ליה רבא מה נפשך אי ביאת מעוברת שמה ביאה חליצת מעוברת שמה חליצה ואי ביאת מעוברת לא שמה ביאה חליצת מעוברת נמי לא שמה חליצה דהא קי"ל

דכל

החולץ. הוא מותר בקרובותיה. דלאו חלילה היא דהא לא בעיא: קרובותיה וקרוביו מפרש לקמן במתני' [מ:] הנך דנאסרות על האיש מחמת אשתו וקרוביו שנאסרים על האשה מחמת בעלה: **אם אין הולד של קיימא.** שהיה נפל: **וחייבין בקרבן.** שבעל אשת אח שלא במקום מצוה: **הולד כשר.** ממה נפשך: **גמ' אינה צריכה חליצה מן האחין.** דהך חליצה מעלייתא היא: **שמה חליצה.** היכא דהפילה דאיגלאי מילתא דבת חליצה הואי: **מדרבנן ולחומרא.** דלמא אתי למישרי חלוצה לכהונה דלא ידעי דהואי מעוברת: **היינו דקתני פסולה ולחומרא.** ולא קתני בהדיא אין צריכה חליצה מן האחין: **אלא לדידך.** דאמרת חליצה מעלייתא היא לישמעינן הא דאינה צריכה חליצה ואנא ידענא דאסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה: **ואיידי דתנא רישא לא פסלה.** ולא תנא חליצה דהתם לא מצי למימר וצריכה חליצה תנא נמי סיפא פסלה ולא איירי בחליצה: **אין הולד של קיימא יקיים.** הכונס יבמתו ונמצאת מעוברת: **היינו דקתני יקיים.** דלא מצריך ביאה לאחר שהפילה ואם בא לגרשה בגט מגרשה דאיפטרה לה בביאה קמייתא וביאת מעוברת שמה ביאה דקס"ד יקיים דקתני מתני' לאו חובה היא אלא התירא משום דתנא רישא אם הולד של קיימא יוציא: **דלא סגי בלא"ה.** דלא מיפטרה בלא ביאה לאחר שהפילה דאם לא יחזור ויבעול לא מצי למפטרה בגט דאין אדם יכול להוציא את יבמתו בגט אא"כ כנסה תחלה וביאת מעוברת לאו שמה ביאה ובחליצה נמי לא אפשר למפטרה הואיל ומ"מ בא עליה: **רצה יוציא.** בגט רצה יקיים מיבעי ליה: **אלא שמא לא יהא ולד של קיימא.** ונמצאת זקוקה ליבם וביאת מעוברת לא שמה ביאה: **כולי עלמא לא פליגי.** הא דקאמר לעיל איתיביה הכונס יבמתו: **כי פליגי בחליצה.** ובביאה מודה שלא יצא לידי איסור:

בשלמא

החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת. הא דלא נקט החולץ למעוברת כדנקט בגמ' משום דרבותא היא דאע"ג דלא היה עוברה ניכר בשעת חליצה ונראית חליצה מעולה אפילו הכי לא פסלה בזמן שהולד של קיימא ובגמ' נקט נמי למעוברת לרבותא דאע"פ שהוכר עוברה כיון שהפילה חליצה מעלייתא הויא א"נ נקט נמצאת משום סיפא דהתם לא מצי למיתני הכונס ליבמתו מעוברת דא"כ מזיד הוא ולא מיחייב קרבן דלא שב מידיעתו הוא: **ונמצאת** מעוברת. בחולץ תוך ג' חדשים איירי דומיא דסיפא דהכונס יבמתו דאיירי תוך ג' דאי לאחר ג' אמאי חייב קרבן כיון דרוב נשים עוברן ניכר לשליש וזו הואיל ולא הוכר עוברה מאי הוה ליה למיעבד וכה"ג אמרינן בשבועות (דף יח. ושם) פרט לאנוס גבי שלא בשעת וסתה וא"ת אם כן אם אין הולד של קיימא אמאי אסור בקרובותיה דתוך שלשה חדשים לאו חליצה היא דהא תנן לקמן היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיהיו לה ג' חדשים ומפרש בגמ' טעמא דכיון דאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה ואר"י דנהי דלאו חליצה היא מ"מ אסור בקרובותיה כיון דמדאורייתא הויא חליצה [א] ועוד דליעבד אם חלצה אפילו מדרבנן אינה צריכה חליצה אחרת דאמר לקמן יבמה שחלצו לה אחין בתוך ג' צריכה להמתין ג' חדשים משמע דלא בעיא חליצה: **צריכה** חליצה מן האחין. לאו דוקא מן האחין דה"ה דלא פקעה זיקת החולץ [ב] אי נמי מן האחין של מת קאמר: **והא** לית ליה. כיון דהפילה לבסוף אבל בר קיימא לא א"נ כשהוא בר קיימא נפקא לן מלהקים שם ומלא ימחה פרט לזה שאין שמו מחוי: **ור"ל** סבר בן אין לו עיין עליו. הואיל ובאותה שעה היה ראוי להתקיים וא"ת א"כ תפטר לשוק בלא חליצה כמו בזרע פסול דנפקא לן (לעיל דף כב:) נמי מאין לו ואמאי נמי אמרינן לקמן דולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם וי"ל דאמרינן נמי עיין עליו שלא תחלוץ ולא תנשא כל זמן שעומדת בספק: **תגלי** מילתא למפרע לא אמרינן. אע"ג דלקמן (דף מא.) גבי ספקות שקידש אחת משתי אחיות חשבינן לה בת חליצה ויבום כיון דאם יבוא אליהו ויאמר דהא קדיש לא דמי דהכא אין זה ספק ראוי להתברר עכשיו שא"א לידע העתידות אבל התם א"ל לידע אלא מה שבאותה שעה וא"ת נריש לקיש הכונס יבמתו מעוברת והפילה אמאי פטור מן הקרבן כיון דביאת מעוברת לא שמה ביאה א"כ אשת אח שלא במקום מצוה היא ואר"י דאפ"ה לא מחייב מידי דהוה אקטן שבא על יבמתו גדולה דאמר לקמן (דף נט) דתגדלנו: **רצה** יוציא רצה יקיים מיבעיא ליה. והא דקתני לעיל גבי ד' אחין ב"ש אומרים יקיימו ולא קתני רצו משום דהתם ליכא למיטעי: **הרי** זו לא תנשא צרתה. כ"ש היא שלא תנשא ושלא תבעל אלא צרתה איצטריך שלא תאמר תנשא ממה נפשך: להד"מ וכה"ג איכא בפרק המפלת (נדה דף כד.) גבי פניו ממוסמסין ובכמה דוכתין:

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"א מהלכות יבום הלכה כ סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן קסד סעיף ב:
ב ב מיי' שם הלכה כב טור ש"ע שם סעי' ה:
ג ג מיי' פ"א מהלכות שגגות הלכה א:
ד ד מיי' פ"א מהלכות יבום הלכה כג סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן קסד סעיף ו:
ה ה מיי' פ"ח מהלכות שגגות הלכה ב:
ו ו מיי' פ"א מהלכות יבום הלכה כ סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קסד סעיף ב:
ז ז מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ג:

תוספות ישנים

החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת. ומיירי שחלץ לה תוך שלשה חדשים דאי לאחר ג' חדשים לא מצי למימר לקמן בזמן שהולד של קיימא חייבין בקרבן שהרי אנוס הוא אחרי שעשה כתקנת חכמים אלא מיירי תוך שלשה חדשים ומזיד לא הוי דסבור הוא שאינה מעוברת ואע"ג דאמרינן היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיעברו ג' חדשים מ"מ דיעבד שפיר דמי [ולהכי לא נקט ברישא החולץ למעוברת משום דבעי למתני הכונס ליבמתו ונמצאת מעוברת והתם לא מצי למימר הכונס למעוברת דא"כ לא אמרינן דחייבין בקרבן שהרי מזיד הוא: אינה צריכה חליצה מן האחין.] ולהכי נקט החולץ למעוברת משום דאשמעינן דאע"ג דידע שפיר שהיא מעוברת קאמר ר' יוחנן דאינה צריכה חליצה [שהחליצה] מעולה:

תום' חד מקמאי

פ"ד **איתמר** החולץ למעוברת והפילה ר"י אומר אינה צריכה חליצה מן האחין ר"ל אמר צריכה חליצה מן האחים חליצת מעוברת לאו שמה חליצת והלכתא כר"ל ומודה ר"ל דפסולה לכהונה לחומרא ופסלה מן האחים וצרתה פסולה לו ולאחין ולחומרא כללא דמילתא חליצת מעוברת שהפילה לאו שמה חליצה לחומרא אבל החולץ למעוברת והולד בן קיימא תרוייהו מודו דלאו שמה חליצה כלל ולא פסלה מן הכהונה תניא הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה [שמא] לא יהיה הולד בן קיימא וביאת מעוברת לאו שמה ביאה וא"ת הלך אחר רוב נשים ורוב נשים וולד של קיימא ילדן ולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם והא דקתני רישא שמא לא יהא ולד של קיימא לאו דוקא שמא דבין יהא ולד של קיימא ובין לא יהא ולד של קיימא לא תנשא צרתה:

מסורת הש"ס

א) [כריתות יז:], ב) [לקמן מא:], ג) [ברכות ז: קדושין לה: ב"ב ח: ט. ע"ז לד: סנהדרין ל. שבועות כב: וע"ש בתוס' ד"ה אב"א זבחים ב. ז: מנחות ב. יג: עג: חולין קיח: תמורה ל:], ד) [לעיל כב: וש"נ ועי' מ"ש שם בשם הערוך והסמ"ע והתי"ט], ה) בדפו"י תנא נמי, ו) סגי בלאו הכי. יעב"ץ, ז) [עי' תוס' ב"ב קנד: ד"ה ברס ותוס' בכורות ד: ד"ה אלא],

תורה אור השלם

1. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ:
דברים כה ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תגלי מילתא וכו' דאמר לקמן דף לט וכו'. נ"ל דף קיא ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמרא איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא איבעית אימא קרא ר' יוחנן סבר ובן אין וכו' עיין עליו ואיבעית אימא סברא ר' יוחנן סבר אם יבא וכו' לא אמרי' איתיביה רבי יוחנן כצ"ל:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ונמצאת. ועוד דדיעבד כו'. נ"ב וג"ח הכל לכתחלה דדיעבד אף יבום מהני (עמ"ש רבינו באה"ע סי' קסד ס"ק ב') אלא דבירושלמי אמר בהדיא דצריך חליצה אחרת אבל גמרא דידן פליגא כמ"ש תוס' ועמש"ש בדברי הירושלמי (ע"ש בס"ק ה): [ב] שם ד"ה צריכה. א"נ מן האחין כו'. נ"ב וע"ל עט ב' במתני' (איילונית שחלצו לה אחין. כ"כ רבינו להדיא באה"ע שם ס"ק ח' בכי"ק ונשמט בדפוס):

מוסף רש"י

ספק בן תשעה לראשון. היבמה שנתייבמה בתוך שלשה חדשים (כריתות יז:). **וחייבין באשם תלוי.** שמא בן הראשון הוא ונמצא שבא על אשת אח שיש לה בנים שהוא בכרת (שם). **ובן אין לו עיין עליו.** מצי למכתב ובן אן לו, כדאמרינן בקדושין (ד.) אן כסף, וכמו מאן יבמי (דברים כה) מאן בלעם (במדבר כב) ולהכי כתב אין למדרש עיין עליו דאם יש לו בן בעולם פוטר (לעיל כב:).